

"Sprogvurderingsmateriale til 3-årige"

Dorthe Bleses
 (præsentation kan downloades fra
www.sdu.dk/cfb)

Seminar om sprogtæstning, Lingvistikredsen, Kbh den 26.2.2008

Indføring af 'universel' sprogscreening i DK

- Indføring af obligatorisk tilbud om sprogscreening (= "sprogvurdering")
  - del af ny dagtilbudslov, der trådte i kraft august 2007
- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har fået udviklet et materiale "Sprogvurderingsmateriale til 3-årige", der stilles til gratis til rådighed for kommunerne

Præsentation

- Introduktion
- Udvikling af sprogvurderingsmaterialet
- Tre spørgsmål
  - Virker materialets grundlæggende principper?
  - Sammenligning med andre materialer (referencetest)?
  - Hvilke børn identificeres?
- Forventninger til indførelse af sprogvurdering i DK

Hvad er sprogscreening?

Sig 'relations-kompetencer'

Kilde: (meget sjov) video om 'sprogscreening' fremstillet af BUPL, forår 2007

- Procedure til tidlig identifikation af sproglig forsinkelse/sproglige vanskeligheder hos børn (vs. sprogvurdering og intervention; ASHA 1988, Nelson et al., 2006)
- Screening anvendes for at påbegynde stimulering/logopædisk intervention så tidligt som muligt
- Omkostninger og gener skal stå i rimeligt forhold til de problemer screeningsprogrammet skal løse
- De nødvendige eksperter og faciliteter skal være til disposition til opfølgning

Hvorfor sprogscreening?

- Uddannelsesmæssige udgifter er højest...

OECD. Education at a Glance, 2005
- ...læsefærdighederne er ikke!
  - Danmark nr. 16 ud af 30 OECD-lande

OECD. Learning from Tomorrow's World. First Results from PISA 2003.

Hvorfor sprogscreening?

- Børn med sproglige problemer er i risikozonen for indlæringsproblemer i skolen (fx Catts et al 2002; Bishop & Clarkson 2003)
- For mange børn med sproglige problemer opdages (formentlig) ikke, før de starter i skolen, men dokumentation mangler
  - kommunal henvisningsgrad til PRR varierer fra 0.4%-19.5% (Reusch, 2006)
  - udenlandske undersøgelser: prævalens mellem 2.3%-19% (Law et al 1998)

Børnesprog

Hvordan vil sprogscreening kunne hjælpe?

- 'Børn bruger, hvad de har til at lære mere'
"den rige bliver rigere, mens den fattige forbliver fattig"

*baseret på Dale & Goodman 2005

Børnesprog

Screening: hvordan og hvor godt?

- To oversigtsartikler
  - Nelson et al., 2006; Law et al., 2000
- Stor variation i forhold til
  - Metodiske forhold
    - Instrument (strukturerede test, forældrerapporter...)
    - Dimensioner (lingvistiske, adfærds- og motoriske evner...)
    - 'Screenere' (forældre, dagtilbudspersonale, børnelæger, logopæder...)
    - Rammer (hjem, skole, dagtilbud, klinik, lægekonsultation...)
  - Kvalitet (Nelson et al. + Law et al.)
    - Sensivitet (17%-100%)
    - Specifitet (45%-100%)
- Konklusion
  - Den relative værdi af forskellige screeningsprocedurer er uklare
  - For tidligt at anbefale 'universel' screening

Børnesprog

Screening: hvordan og hvor godt?

- Skelne ikke-alderssvarende fra aldersvarende sprogudvikling
- Skelne forsinket ikke-indsatskrævende sprogtilegnelse fra forsinket indsatskrævende sprogtilegnelse/sproglige vanskeligheder
- Nuværende sprogstatus eller risikobørn (barnets sprogstatus om tre år)

Børnesprog

Udvalgte dilemmaer

- Mangel på 'gold standard' (kun referencetest)
- Mangel på forskning
  - Hvilke sproglige dimensioner?

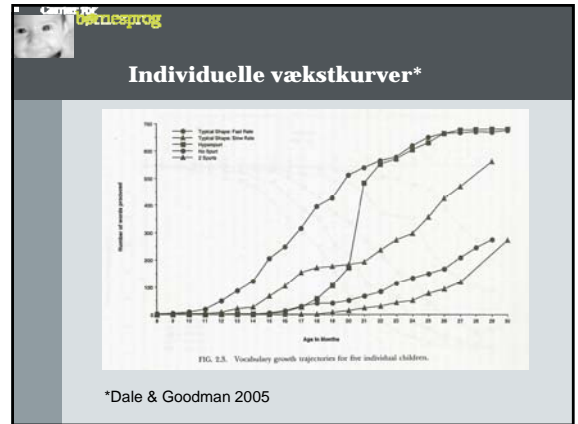
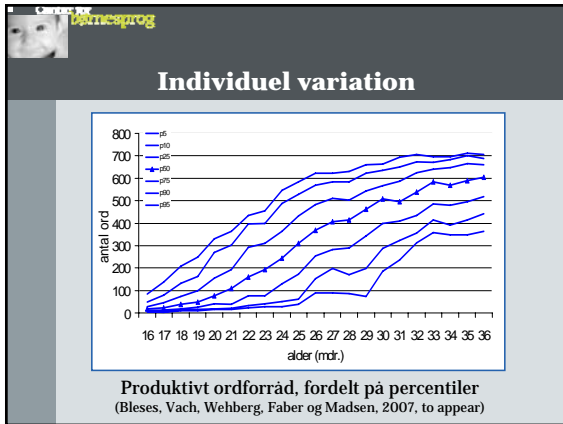
Børnesprog

Hvad skal måles?

Børnesprog

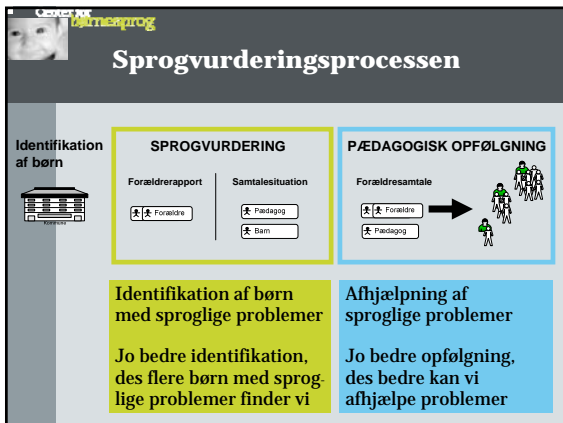
Udvalgte dilemmaer

- Mangel på 'gold standard' (kun referencetest)
- Mangel på forskning
  - Hvilke sproglige dimensioner?
- Karakteristika ved tilegnelsesprocessen
  - Individuel variation
  - Individuelle vækstkurver

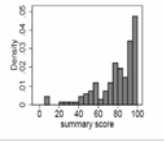
- Børnesprog**
- ### Udvalgte dilemmaer
- Mangel på 'gold standard'
    - hvilket konstruktionsprincip?
  - Mangel på forskning
    - hvilke sproglige dimensioner?
    - mangel på evaluering af materialer
  - Karakteristika ved tilegnelsesprocessen
    - individuel variation
    - individuelle vækstkurver
  - Er det så en god idé at DK har indført obligatorisk tilbud om sprogvurdering?

- Børnesprog**
- ### ”Sprogvurderingsmateriale til 3-årige”
- Udviklet på vegne af Ministeriet for Forbruger- og Familieanliggender
    - Center for Børnesprog, Syddansk Universitet
    - CVU Storkøbenhavn (nu: Professionshøjskolen København)
    - Mikro Værkstedet A/S
    - Nationalt Videncenter for Læsning
    - Dorthe Bleses, Hans Månsson, Peter Mikkelsen, Rune Jørgensen, Werner Vach
  - 'Brugerne'
    - Nationale referencegruppe
    - 18 kommuner/360 dagtilbud/ca. 850 børn/ca. 1700 forældre
    - Flere afprøvninger

Grundprincipper for design ..udover krav fra ministerium

- Testen skal tillade at skelne bedst muligt mellem børn med sproglig forsinkelse/sproglige vanskeligheder og børn med alderssvarende sprog
  - Måle børn i forhold til hinanden
    - Baseret på dokumentation
  - Skæv fordeling af børn
    - Sensitiv i den nedre del af fordelingen
    - Elementer treårige børn typisk har tilegnet sig
  - Fastsatte 'grænser'
    - Ensartethed
    - Etik

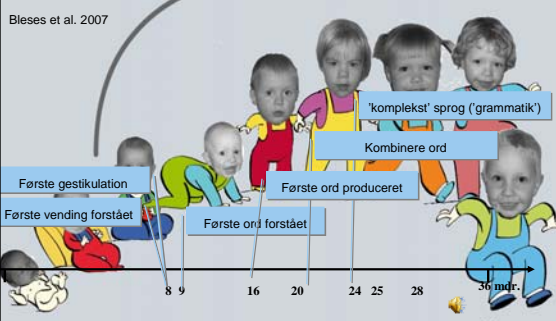
Komponenter

- Valg af (lingvistiske) komponenter til foreløbig version
  - Ministerielle krav
  - Prædiktorer af sproglig forsinkelse påvist ved andre studier (såsom studier inkluderet i Nelson et al. 2006)
  - Empiriske studier
    - CDI-studier baseret på >6.000 danske børn (Bleses et al., 2007; to appear)
    - Udvalgte items baseret på dette datasæt

Dokumentation af danske børns tilegnelse af centrale milepæle

Bleses et al. 2007

Milepæle:

- Første gestikulation (ca. 8 mdr.)
- Første vending forstået (ca. 16 mdr.)
- Første ord produceret (ca. 16 mdr.)
- Første ord forstået (ca. 20 mdr.)
- Kombinere ord (ca. 24 mdr.)
- 'komplekst' sprog ('grammatik') (ca. 28 mdr.)

Komponenter

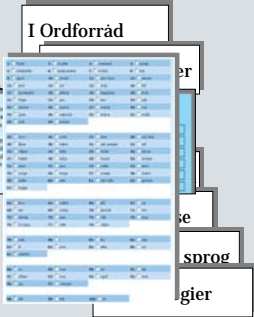
- Valg af (lingvistiske) komponenter til foreløbig version
  - Prædiktorer af sproglig forsinkelse påvist ved andre studier (såsom studier inkluderet i Nelson et al. 2006)
  - Empiriske studier
    - CDI-studier baseret på >6.000 danske børn (Bleses et al., 2007; to appear)
    - Udvalgte items baseret på dette datasæt
  - Eksisterende (danske) evalueringsinstrumenter
  - Ekspertter (forskere, logopæder)

Testbatteri – 7 dele

- Forældreadministrerede test
  - Forældre-rapporter (checklister)
- Dagtilbudsadministrerede test
  - Strukturerede test
    - Billedelicitation
    - Objektmanipulation
  - Checkliste
  - Spørgeskema (lille)

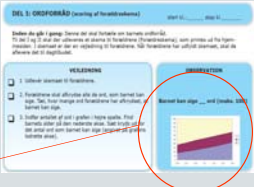
I Ordforråd

Cut-points og profiler

Trin 1

- I hver del er barnets score placeret i en graf i én af tre 'zoner'
  - A = +p15
  - B = p5-p15
  - C = p5
- Alders- og kønsspecifikke normer

Børnesprog Cut-points og profiler

Trin 2

- I hver del er 'zonerne' omregnet til point
  - A= 0 point
  - B= 1 point
  - C= 2 point
  - **Samlet score**

Børnesprog Cut-points og profiler

Trin 3

- Den samlede score placerer barnet i én af de tre profiler
  - 0-3 point = Generel indsats
  - 4-5 point = Fokuseret indsats
  - +6 point = Særlig indsats
- pædagogisk/logopædisk opfølgning

Børnesprog Test af instrumentet

- Pilottest af foreløbig version** (januar/februar 2007)
  - 350 vilkårligt udvalgte børn i alderen 36-38 måneder
  - Spørgeskemaer til forældre og dagtilbudspersonale
  - Videoptagelser af 14 screeninger (dagtilbudsdelen)
  - Fokusgrupper
  - Interview
- Referencetest** (april/maj 2007)
  - 98 børn testet af blindet logopæder
- Normeringsstudie** (maj 2007)
  - 450 (+350 på fleste dimensioner) vilkårligt udvalgte børn

Bleses, Jørgensen, Vach & Jensen: Beskrivelse af proceduren omkring udvikling af "Sprogvurderingsmateriale til 3-årige", Center for Child language e-print no 8, 2008 (www.sdu.dk/cfb)

Børnesprog Konsekvenser af pilottest

- Individuelle punkter**
  - Rækkefølge ændret
  - Udskiftet
- Opgaver ekskluderet**
  - Spørgeskema (af hensyn til forældre)
  - Hukommelsesopgave

Børnesprog Virker materialets grundlæggende princip?

- Fordeling af børn**
  - I de fleste dele ses en skæv fordeling af børn
  - En lille gruppe børn scorer langt lavere end de øvrige
  - I nogle dele (V & VI) scorer kun få børn maksimumpoint

Børnesprog Sammenligning med referencetest?

- Diagnostiske metoder ofte benyttet, men ...
  - Ikke evidensbaseret, ingen dokumentation eller validitetstest
  - To er standardiseret, men uden definerede cut-points
  - Interne korrelationer lave
    - Reynell vs. Sproglig Test 1 vs. Viborg (ordforråd): 0.50-0.65
    - Maul vs. Reynell/Sproglig Test 1/Viborg: 0.36-0.48

Reynell -receptivt sprog (ordforråd)	Sproglig Test 1 -ordforråd (superordinater)	Maul -udtale/ -diskrimination	Viborg -ordforråd (substantiver)

Sammenligning med referencetest?

- Korrelation med kombinerede test
- Bedst for drenge, men ikke stærk
- Konklusion uklar

Hvilke børn identificeres?

Børn med behov for særlig indsats

Dele	% af børn
Ordforsad	~45
Kommunikation	~45
Udtale	~45
Lydskelnen	~45
Intonation	~45
Sprogforståelse	~45
Strategier	~45

Hvem finder vi nu?

- Egelund et al. 2006
- Erfaringer (udtale)

Med sprogvurderingen

- 50% har ingen udtaleproblemer
  - Mellem 40% og 50 % scorer lavt på tre 'produktive' dimensioner
- 45 % scorer lavt på sprogforståelse
- Forskellige profiler

Opsamling

- (1) Ja generelt princip fungerer (skæv distribution)
- (2) Uklar konklusion af sammenligning med referencetest
- (3) Mindst fire profiler kan identificeres

Forventninger til sprogvurderingen (er sprogvurdering en god ide?)

- Langt de fleste forældre vil tage imod tilbud

Er sprogvurdering en god idé?

Forældre

Meget enig	Enig	Ikke enig	Helt uenig
~18	~5	~3	~1

Er sprogvurdering en god idé?

Pædagoger

Meget enig	Enig	Ikke enig	Helt uenig
~38	~42	~10	~10

 Udvalgte
Udvalgte

Forventninger til sprogvurderingen (er sprogvurdering en god ide?)

- Langt de fleste forældre vil tage imod tilbud
- Med sprogvurderingen finder vi ikke alle børn
- Finder formentlig børn vi ikke finder i dag
  - MEN monitoring, evaluering og videreudvikling afgørende (www.sprogvurdering.dk)
- Uheldigt at der ikke anvendes samme materiale (90% anvender dog ministeriets materiale) til alle børn (inkl. tosprogede børn)
- Sprogvurdering får konsekvenser og stiller øget krav til kvalitet af pædagogisk og logopædisk praksis (Bleses, Forrestal, Månsson & Slott, 2007)
- Udvikling af nye materialer nødvendige (Forrestal, Bleses, Månsson & Slott, 2008)
- Effektsundersøgelser af pædagogisk og logopædisk opfølgning/intervention afgørende

 Udvalgte
Udvalgte

- Bishop, D. & Clarkson, B. (2003). Written language as a window into residual language deficits: a study of children with persistent and residual speech and language impairments. *Cortex*, 215-237.
- Bleses, D., Vach, W., Wehberg, S., Faber, K. & Madsen, T. O. (2007a). Tidlig kommunikativ udvikling. *Et værktøj til beskrivelse af sprogtilegnelse baseret på CDI-forældre- og apptundersøgelser af danske normalthørende og hørehæmmede børn*. Syddansk Universitetsforlag.
- Bleses, D., Vach, W., Worm, T. & Møller, M.K. (2006). "Sprogscreening af 3-årige børn". *Tale-Høre-Nyt*, 4, 21-40.
- Bleses, D., Vach, W., Worm, T. & Møller, M. K. (2007). "Kan forældre vurdere deres børns sprog?". *Læsepædagogen*, 3, Juni 2007, 20-27.
- Bleses, Jørgensen, Vach & Jensen: Beskrivelse af proceduren omkring udvikling af "Sprogvurderingsmateriale til 3-årige", Working papers, *Center for Child Language e-print no 8*, 2008 (www.sdu.dk/cfb).
- Catts, H.W., Fey, M. E., Tomblin, J. B. & Zhang, X. (2002). A longitudinal investigation of reading outcomes in children with language delay. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 45, 1142-1157.

 Udvalgte
Udvalgte

- Forrestal, K., Bleses, D., Månsson, H. & Slott, M. (2007). Undersøgelse af logopædisk praksis overfor treårige børn i Danmark. Working papers, *Center for Child Language e-prints, No 7*.
- Law, Boyle, Harris, Harkness & Nye (1998). Screening for speech and language delay: a systematic review of the literature. *Health Technology Assessment*, Vol. 2, No. 9
- Law, Boyle, Harris, Harkness & Nye (2000). The feasibility of universal screening for primary speech and language delay: findings from a systematic review of the literature. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 42, 190-200.
- Nelson, H., Nygren, P., Walker, M. & Panoscha, R. (2006) Screening for Speech and Language Delay in Preschool Children: Systematic Evidence Review for the US Preventive Services Task Force", *Pediatrics*, Vol. 117 No. 2 February 2006, 298-319.
- Reusch, S. (2006). Kortlægning af PPRs opgaver over for børn i 0-6-års alderen i perioden 1/1 – 31/12 2005. UNI-C
- Slott, M., Vach & Bleses. (indsendt). Classification and evaluation of assessment tools used for Danish children: A systematic review. Manuskript indsendt til *Logopedics Phoniatrics Vocology*.